

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж в закладі дошкільної освіти»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта
Факультет	педагогічний
Кафедра	загальної педагогіки та дошкільної освіти
Семестр	II
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	доц.Яцюрик Алла Олександрівна
Контактна інформація	yatsiuryk.alla@megu.edu.ua

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Протягом останніх років спостерігається посилення ролі освітніх та виховних установ у вирішенні життєвих проблем дитини. Будь-який заклад освіти, у стінах якого перебувають діти, стикається з безліччю невирішених проблем, кількість яких неухильно зростає. Можна виділити основні групи проблем: проблеми, пов'язані з неадекватною та девіантною поведінкою, дезадаптацією дітей у соціальному середовищі; проблеми, пов'язані з неблагополуччям сім'ї, порушенням прав дитини та насильством у сім'ї; проблеми, пов'язані з конфліктами та морально-психологічним кліматом; проблеми, пов'язані зі збереженням психічного здоров'я дітей, батьків, педагогів, адміністрації.</p> <p>Нині відбувається посилення соціальної функції освітніх установ, у зв'язку з чим зростає роль соціальних педагогів та психологів, покликаних вивчати ці проблеми та всіляко сприяти їх вирішенню.</p>
Мета та цілі	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж в закладі дошкільної освіти» є оволодіння здобувачами освіти законодавчо-нормативними та інструктивними основами щодо роботи психологічної служби та соціально-педагогічного патронажу в закладі дошкільної освіти; ознайомлення студентів зі змістом роботи психолога та соціального педагога в закладі дошкільної освіти.</p> <p>Завданнями вивчення навчальної дисципліни є: вивчення структури організації роботи психологічної служби; засвоєння засобів, механізмів та прийомів роботи в системі психологічної служби; розуміння застосування різних методів в психологічній допомозі; оволодіння навичками прогнозування та контролю результатів діяльності психологічної служби. Після вивчення курсу студенти мають знати: основні нормативно-законодавчі документи, які визначають роботу психологічної служби та функціонування соціально-педагогічного патронажу в Україні; мету,</p>

	завдання, напрямки діяльності психологічної служби та соціально-педагогічного патронажу в ЗДО, вимоги до особистості та професійної діяльності практичного психолога та соціального педагога.
Результати навчання	<p>Під час лекційних та практичних занять, та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж в закладі дошкільної освіти» студенти, майбутні вихователі закладів дошкільної освіти, набувають таких компетентностей:</p> <p>КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. КЗ-5. Здатність працювати в команді. КЗ-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами. КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти. КС-11. Здатність до організації діяльності психологічної служби та соціально-педагогічного патронажу в закладі дошкільної освіти</p> <p>Результати навчання за дисципліною Опанування дисципліною «Психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж в закладі дошкільної освіти» забезпечить наступні результати :</p> <p>ПР 04. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності. ПР 06. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини. ПР 14. Планувати і забезпечувати ефективну діяльність психологічної служби та соціально-педагогічного патронажу в закладі дошкільної освіти</p>
Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше)
Пререквізити	Здобувач вищої освіти повинен знати такі попередні курси «Аксіологія педагогічної освіти», «Організація співпраці ЗДО з соціальними інституціями та батьками»

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Тема 1	Поняттєвий апарат, мета та основні завдання дисципліни. Структура, управління, напрямки діяльності психологічної служби. Права і обов'язки працівників психологічної служби. Сучасний стан та тенденції розвитку психологічної служби в системі освіти України.	Експрес опитування, виконання тестових завдань, перевірка презентацій (повідомлень) на тему: «Етапи становлення і розвитку психологічної служби в Україні» або «Психологічні служби зарубіжних країн»

Тема 2	<p>Модель, структура, завдання психологічної служби в ЗДО. Види та основні характеристики документації практичного психолога в ЗДО. Консультативна робота з вихователями щодо побудови розвивального освітнього середовища у ЗДО. Участь психолога у медико-психолого-педагогічній комісії. Допомога практичного психолога дітям з поведінковими девіаціями. Особливості діагностики відхилень у поведінці дітей дошкільного віку. Завдання корекційної роботи в умовах дошкільної психологічної служби.</p>	<p>Експрес опитування, виконання тестових завдань, обговорення презентацій/ есе на тему: «Психологічна просвіта батьків як складова превентивної діяльності психологічної служби дошкільної освіти»</p>
Тема 3	<p>Психічний розвиток дітей від народження до шести років та методи контролю за ним. Розвиток емоційно-особистісної сфери дошкільників. Корекція афективної поведінки. Проблема адаптації дитини до групи дошкільників. Організація роботи практичного психолога з дітьми з особливими потребами.</p>	<p>Експрес опитування, виконання тестових завдань, представлення циклограми діяльності психологічної служби закладу дошкільної освіти.</p>
Тема 4	<p>Основні завдання психолога у роботі з батьками. Робота психолога з педагогічним колективом. Психологічна допомога педагогу в організації навчального процесу. Роль психолога у попередженні та залагодженні педагогічних конфліктів.</p>	<p>Експрес опитування, виконання тестових завдань, обговорення повідомлень на теми: «Основні напрямки роботи психолога з батьками та педагогічними працівниками», «Основні методи подолання конфліктів у педагогічному колективі».</p>
Тема 5	<p>Нормативно-правові акти реалізації соціально-педагогічного патронажу. Мета та завдання соціально-педагогічного патронажу сімей. Принципи здійснення соціально-педагогічного патронажу. Функції соціально-педагогічного патронажу (розвивальна, організаторська, виховна, консультативна, прогностична, діагностична, попереджувально-профілактична, корекційно-реабілітаційна).</p>	<p>Експрес опитування, виконання тестових завдань, перевірка схеми «Функції соціально-педагогічного патронажу».</p>
Тема 6	<p>Основні етапи соціально-педагогічного патронажу: підготовчий – вивчення сім'ї практичний – реалізація освітніх послуг; підсумковий. Аналіз соціального статусу родини. Аналіз педагогічних проблем сім'ї. Типи сімей, які найчастіше потребують соціально-педагогічної уваги. Реалізація освітніх послуг під час патронажу. Особливості патронажу вдома (за місцем проживання). Особливості патронажу на базі ЗДО.</p>	<p>Експрес опитування, виконання тестових завдань, обговорення повідомлення / презентації на тему: «Зміст, форми і методи соціально – педагогічного патронажу сім'ї».</p>
Тема 7	<p>Напрямки діяльності соціального педагога в дошкільному закладі. Посадові обов'язки соціального педагога в дошкільному закладі. Вимоги до соціального педагога. Засоби роботи з дітьми, охоплених соціалізації дітей дошкільного віку. Соціально-педагогічний патронаж дитини з особливими потребами та її батьків.</p>	<p>Експрес опитування, виконання тестових завдань, представлення комплексного плану організації роботи з дітьми, охоплених соціально-педагогічним патронажем.</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Андрейчук Л. Й. Теоретичні засади здійснення соціально-педагогічного патронажу в сім'ї. *Педагогічний дискурс*, 2012, 11. С. 6-9.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Наказ №33 від 12 січня 2021 року. URL: <http://surl.li/jyzt>
3. Дябел Л. І., Полякова А. С. Особливості роботи соціального педагога в сучасних умовах дошкільного закладу. *Педагогічний дискурс*, 2012. №11. URL: <http://surl.li/dewmg>
4. Закон України «Про охорону дитинства» (від 26.04.2001 №2402-111) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2402-14>
5. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики : навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 192 с. URL: <http://surl.li/dewml>
6. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про оптимізацію діяльності працівників психологічної служби» (від 17.09.2015 № № 1/9-442).
7. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Щодо розподілу робочого часу у практичних психологів та соціальних педагогів» (від 26.09.12 № 1/9 683)
8. Лист МОН України від 02.08.2022 № 1/8794-22 «Щодо діяльності психологічної служби у системі освіти в 2022/2023 навчальному році». URL: <http://surl.li/dewmm>
9. Лист МОН України від 17.12.2008 р. № 1/9-811 «Про здійснення соціально-педагогічного патронажу»
10. Лист МОНУ від 05.09.2018 № 1/9-529 "Про документацію працівників психологічної служби у системі освіти України"
11. Наказ Мінекономіки від 24.11.2020 №2425-20 "Про затвердження професійного стандарту "Практичний психолог закладу освіти"
12. Положення про дошкільний навчальний заклад (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 №305, із змінами внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів №1204 від 16.11.2011)
13. Положення про психологічну службу у системі освіти України. Затверджено Наказом МОН України від 22 травня 2018 року № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>
14. Про дошкільну освіту. Закон України від 11.07.2001 № 2628-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
15. Про затвердження Примірного положення про консультативний центр для батьків або осіб, які їх замінюють, і дітей, які виховуються в умовах сім'ї. МОНмолодьспорт України; Наказ, Положення від 30.06.2011 № 714. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0714736-11#Text>
16. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
17. Про охорону дитинства. Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
18. Психологічна служба в системі освіти: курс лекцій. / Укладач: І.С. Загурська. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2015.166 с. URL: <https://core.ac.uk/download/83535097.pdf>
19. Психологічна служба: підручник / В. Г.Панок, А. Г.Обухівська, В. Д.Острова та ін. К.: Ніка-Центр, 2016. 362 с.
20. Рудкевич Н.І. Методика соціально-педагогічної роботи: навчально-методичний посібник. Львів: Растр-7, 2021. 324 с. URL: <http://surl.li/dewmp>
21. Соціальна робота: навчально-методичне забезпечення магістерської програми: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. П. Гусака, Н. Корпач. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. 424 с. URL: <http://surl.li/dewms>

22. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч. I. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. :ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с. URL: <http://surl.li/cpevp>

23. Скок А. Г., Ющенко І. М. Психологічна служба освіти: Навч. посібник для студ. вищ. навч. Закладів. К., 2013. 238 с.

Додаткова

1. Белова О. Соціально-педагогічний патронаж у системі соціальної та корекційної освіти і виховання. *Соціальний педагог*, 2007. №3. С. 13-25.

2. Болтівець С. Соціально-педагогічний патронаж: нова суспільна місія дитячого садка. *Дошкільне виховання*, 1999. №4. С. 5-6.

3. Борисова Л. П. Сутність соціально-педагогічної роботи з молодшими дошкільниками з багатодітних сімей у дошкільному навчальному закладі. *Актуальні проблеми соціально-педагогічних досліджень: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців*, 17 трав. 2016 р. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди ; за ред. М. П. Васильєвої. Харків : ХНПУ, 2016. С. 12-16.

4. Гуцуляк Л. І. Професійна діяльність соціального педагога у закладах освіти. *In Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Winter Debates: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Internet Conference*, February 3-4, 2022. FOP Marenichenko VV, Dnipro, Ukraine. P. 239. URL: <http://surl.li/dewno>

5. Завацька Л.М., Рень Л.В. Соціальний патронаж: методичні рекомендації для студентів магістратури спеціальності «Соціальна педагогіка». Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2014. 44 с. URL: <http://surl.li/dewns>

6. Зданевич Л. В. Можливості соціально-педагогічного патронажу в роботі з дезадаптованими дошкільниками. *Вісник Інституту розвитку дитини. Сер.: Філософія, педагогіка, психологія*, 2013. №29. С. 60-64. URL: <http://surl.li/dewnm>

7. Земський О. Б. Соціально-педагогічний супровід сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах. *Еврика*, 2018. С. 42.

8. Комісарова Т. Соціально-педагогічний патронаж дітей «групи ризику». *Соціальний педагог*, 2008. №12. С. 24.

9. Кубіцький С.О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посіб. 3-тє вид. доп. і перероб. К.: Міленіум, 2015. 300 с. URL:<http://surl.li/bwmpu>

10. Машкіна Л. А., Зданевич Л. В. Соціально-педагогічний патронаж у системі дошкільної освіти. Хмельницький: ХГПА, 2008.

11. Підвальна Ю. Соціально-педагогічна робота з батьками дітей з особливими освітніми потребами. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*, 2017. № 56. С. 198-204. URL: <http://surl.li/dewnk>

12. Пюра О. С. Прикладні аспекти соціально-педагогічної роботи з батьками дитини з особливими освітніми потребами. *Молодий вчений*, 2017. №2. С. 532-536. URL: <http://surl.li/dewnf>

13. Савченко Н. Соціально-педагогічний патронаж як форма роботи з неповними неблагополучними сім'ями. *Наукові записки/Кировоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка*, 2006. С. 253-256. URL: <http://surl.li/dewnc>

14. Юрків Я. І. Соціально-педагогічний патронаж як технологія роботи з сім'єю, що виховує розумово відсталу дитину. *Вісник*, 1999. (4), С. 297. URL: <http://surl.li/dewni>

15. Юрків Я. І. Сутність та специфіка соціально-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими можливостями. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. Луганськ:Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012, № 1. С. 21-28.

16. Юрків Я. І. Діяльність соціального педагога з попередження насильства в сім'ї. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. Луганськ: Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, 2013, № 3. С. 39-46.

17. Юрків Я. І. Модель соціально-педагогічного патронажу сімей з розумово відсталими дітьми. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*, 2011. № 3. С.62-71.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1,2 самостійна робота	60
Підсумковий контроль (теми 1-7) – залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни